

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER

PTR1602L Magyarország története (1790-1918). 1.

Szeminárium, 2025-26/2. félév

A tantárgy teljesítésével a hallgató megbízható ismeretekkel bír a magyar, valamint az egyetemes történelem fontosabb eseményeiről, történelmi folyamatairól, fordulópontjairól. Ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc, illetve az azt követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit. Képes a múlt eseményeit és jelenségeit a saját történelmi összefüggésükben értelmezni, illetve a jelen viszonyait kapcsolatba hozni a múltban történtekkel. Megismeri a kurzus témájának a NAT, a kerettantervek és az érettségi követelményekhez való illeszkedését.

Tematika, alkalmakra lebontva:

1. A feladatok, a szemináriumi referátumok témáinak és az időrend megbeszélése. A kurzus témájának illeszkedése a NAT, a kerettantervek és az érettségi követelmények rendszeréhez
2. Az 1790-91. évi magyar nemesi mozgalom és a jakobinus mozgalom; az udvar és a rendek viszonya a Napóleoni háborúk és 1812-1825 között
3. Magyarország gazdasága a XIX. század első felében (mezőgazdaság, ipar, kereskedelem); a magyar társadalom szerkezete a XIX. század első felében, az egyes társadalmi rétegek életmódjának jellemzői (arisztokrácia, köznemesség, parasztság, a városok típusai, lakossága)
4. Az 1825-27-es országgyűlés és következményei; a kolerafelkelés és hatása
5. A reformkori országgyűlések története I.: az 1832-36-os országgyűlés, a reformmozgalom kibontakozásának feltételei
6. A reformellenzék felszámolására törekvő bécsi udvar politikájának változásai 1832-1848 között
7. A reformkori országgyűlések története II.: Az 1839-40-es és az 1843-44-es országgyűlések eredményei
8. Széchenyi István politikai programja és vállalkozásai; Kossuth Lajos és az ellenzéki mozgalom 1848-ig
9. Deák Ferenc politikai pályafutása; Batthyány Lajos politikai és társadalmi szerepvállalásai
10. Politikai irányzatok és csoportosulások Magyarországon (konzervatívok, liberálisok, centralisták)
11. Az utolsó rendi országgyűlés. Az 1848-as márciusi forradalom Pesten és Pozsonyban, az áprilisi törvények
12. A Batthyány-kormány tevékenysége, a szeptemberi fordulat, a Honvédelmi Bizottmány tevékenysége
13. Újrakezdés Debrecenben, a tavaszi hadjárat és a Függetlenségi Nyilatkozat, a Szemere-kormány bel- és külpolitikája, a szabadságharc bukása
14. A félév lezárása; a hallgatók teljesítményének értékelése

Irodalomjegyzék

- Bácskai Vera: A vállalkozók előfutárai. Magvető, 1989.
- Balogh Judit-Megyeri-Pálffi Zoltán-Papp László-P.Szabó Béla-Szűcs Lászlóné Siska Katalin: Előadások a Magyar Alkotmánytörténet Köréből. V-VI. előadás. Debreceni Egyetemi Kiadó, 2010.
- Ifj. Barta János: Illúziók és realitás a magyar jakobinusok mozgalmában. Századok 1995/4.
- Csetri Elek: Wesselényi Miklós. Korunk, 2003/12.
- Csizmadia A.-Kovács K.-Asztalos L.: Magyar állam- és jogtörténet. Bp., 1986. 196-206.
- Csorba László: Széchenyi István. Bp., 2010.

Deák Ferenc élete és kora. Bp., 2003.

Deák Ágnes: Deák Ferenc. Bp., 2003.

Dobszay Tamás: Önfelmentéstől a felelősségvállalásig, konszenzustól a diskurzusig. In: Hites Sándor szerk.: Jólét és erény. Tanulmányok Széchenyi István Hitel című művéről. Bp., Reciti, 2014. 77-95.

Erdődy Gábor: Az első magyar kormányfő, Batthyány Lajos. Rubicon, 1998/3.

Erdődy Gábor: Batthyány Lajos. Bp., 1998.

Estók János: Széchenyi István gróf élete és kora. Bp., 2010.

Fenyő István: A centralisták. Egy liberális csoport a reformkori Magyarországon. Argumentum, 1997.-

Fónagy Zoltán: A reformmozgalom első vezére, Wesselényi Miklós. Rubicon, 1998/3.

Fónagy Zoltán: Wesselényi Miklós. Bp., 1998.

Fónagy Zoltán: Az ifjú Kossuth. Rubicon, 2002/8.

Gergely András szerk.: 19. századi magyar történelem 1790-1918. Bp., 1998.-

Gergely András: A nemesi vármegye. História 1985/5-6.

Gergely András: Széchenyi eszmerendszerének kialakulása. Bp., 1972.

Gergely András: Széchenyi István a politikában, Széchenyi a gazda. In: Egy nemzetet az emberiségnek. Bp., 1987. 171-202.

Gergely András: Széchenyi István. Bp., 1998.

Gergely András: Batthyány a reformellenzék élén. Századok, 1982. 6. sz.

Gergely András: Egy nemzetet az emberiségnek. Bp., 1983.

Gergely András: Deák Ferenc a reformkorban. Rubicon, 2003/9-10.

Hanák Péter: Polgárosodás és asszimiláció Magyarországon a XIX. században. Történelmi Szemle. 1974/4.

Hermann Róbert: Kossuth-problémák. Kisebbségkutatás, 2002/4.
(<http://epa.oszk.hu/00400/00462/00016/8.htm>)

Hermann Róbert: Forradalom és szabadságharc 1848-1849. [Magyarország története 14.] Bp., 2009.

Hermann Róbert szerk.: Kossuth Lajos és Görgei Artúr levelezése, 1848-1849. Bp., 2001.

Kosáry Domokos: Napóleon és Magyarország. Bp., 1977.

Kosáry Domokos: Kossuth Lajos a reformkorban. Bp., 2002.

Kosáry Domokos: Európa és Magyarország 1848-ban. Történelmi Szemle, 1998/3-4.

Kövér György szerk.: Magyarország társadalomtörténete. I. A reformkortól az első világháborúig. (Szöveggyűjtemény.) 1. Bp., é. n.

Molnár András: Deák Ferenc. Bp., 1998.

Orosz István – Pölöskei Ferenc szerk.: Nemzeti és társadalmi átalakulás a 19. században Magyarországon. Bp., 1994.

Orosz István: A jobbágyvilág megszűnése Magyarországon. Debrecen, 2010.

Pajkossy Gábor: A kormányzati „terrorizmus” politikája és az 1839–1840. évi országgyűlés. Történelmi Szemle, 2006. 1-2. sz.

Pajkossy Gábor: Kossuth Lajos. Bp., 1998.

Sándor Pál: Deák Ferenc a történelmi személyiség. Századok, 1993. 1. sz.

Szabad György: Kossuth Lajos politikai pályája. Bp., 1977.

Széchenyi emlékszám. História, 1985. 2. sz. 3-20., Rubicon, 1991.

Trócsányi Zsolt: Wesselényi Miklós és világa. Bp., 1970.

Urbán Aladár: Batthyány Lajos miniszterelnöksége. Bp., 1986. 13–233.

Varga János: Helyét kereső Magyarország. Politikai eszmék és koncepciók az 1840-es évek elején. Bp., 1982. 9–92.

Varga János: Keresztútban a Pesti Hírlap. Az ellenzéki és középutas liberalizmus elválása 1841–42-ben. Bp., 1983.

Veliky János: Eötvös József. Bp., 1998.

Veliky János szerk.: Polgárosodás és szabadság. (Magyarország a XIX. században). Bp., 1999.

Vörös Károly: A feudális megye bürokráciája. História 1988/1.

Závodszy Géza: 1848 tavaszán. Rubicon, 1998/2.

A foglalkozásokon történő részvétel tekintetében a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSz) rendelkezései az irányadók.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy.

Az értékelés módja, ütemezése:

1. Zárthelyi dolgozat megírása április folyamán
2. Referátum tartása az órai foglalkozásokon. A referátum része annak a bemutatása, hogy a NAT-ban, a kerettantervekben és az érettségi követelmények között melyek azok a fogalmak, adatok (lexikák) és esetleges fejlesztési feladatok, amelyek a választott témához kapcsolódnak.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

1. A zárthelyi dolgozat érvényességének feltétele az 50%-ot jelentő ponthatár átlépése. (50.51 %) Az elégtelenre értékelt dolgozatok pótlására a szorgalmi időszak utolsó hetében kerül sor.
2. A referátumnak eleget kell tennie egy tudományos igénnyel elkészített előadás alapkövetelményeinek (önálló anyaggyűjtés, kutatómunka, megfelelő hivatkozási apparátus megléte, a felhasznált szakirodalom feltüntetése).

Letölthető dokumentumok

- Nemzeti Alaptanterv:
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/>
megtekintés (A Magyar Közlöny 2020. január 31-I (17.) száma; 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet)
- Történelem kerettantervek: https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat
- Hatályos érettségi és vizsgakövetelmények:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/altalanos_tajekoztatasi/vizsgakovetelmenyek2017

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozat és a referátum súlyozott átlagából képződik.

Nyíregyháza, 2026. január 30.

Dr. Szoboszlai György
főiskolai docens